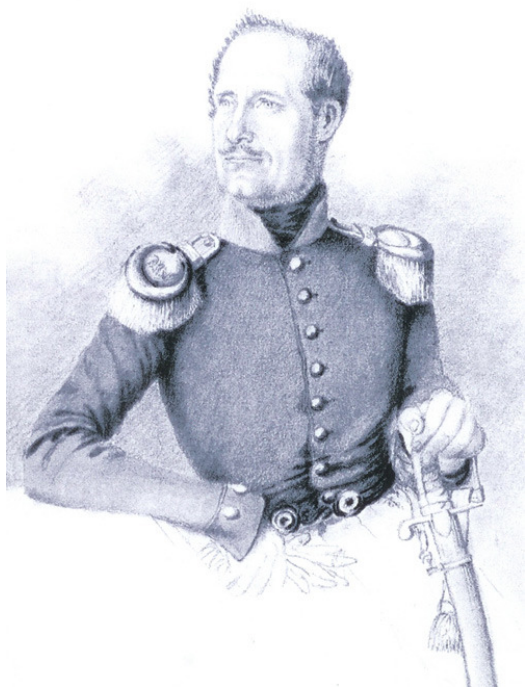

Sejersteds Park, Levanger.

Hvem var mannen bak parkens navn?

Major Johannes Mathias Sejersted som gjorde så mye for byen vår, og nå har fått en park oppkalt etter seg. “Sejersteds Park” her i Levanger.

Reguleringsplan for byen

I Levangers historie fra 1840-tallet dukker navnet Sejersted ofte opp. For eksempel i omtalen av brannen i 1846 i «Levanger bys historie», forfattet av Reidar Strømsøe. Jeg siterer følgende fra Strømsøes bok: Brannen var den 18. april og allerede 23. samme måned trådte komiteén sammen og utarbeidet i løpet av få dager en fullstendig reguleringsplan for byen. Denne ble godkjent ved kongelig resolusjon allerede 13. mai, så oppmålingen av tomtene kunne ta til. Arbeidet ble ledet av major Sejersted, og allerede 15. juni var gater og hustomter oppmålt og utvist. Den regulering som her ble utført, må ha vært et bra arbeide, for den er i alt vesentlig blitt fulgt også etter de senere branner, og er den plan etter hvilken byen den dag i dag er bygget. Dette vitner om fremsyn og omtanke. Sitat slutt.

Byens reguleringsplan er kjennetegnet av et

strengt rettvinklet gatenett. En slik plan kalles gjerne for kvadraturer. Dette er også kjent i byplanen for Oslo og Kristiansand.

I Levanger sentrum har vi de 4 gater i lengderetningen og tverrgater som da utgjør like store kvartaler. Dette var så geniale at etter bybrannene i 1877 og 1897 ble byen bygget opp etter samme plan. Dette kan vi takke major Sejersted for.

Ble født på Stjørdal

Men hvem var major Sejersted? Dette har jeg fundert på lenge, men under gjennomgang i all lokalhistorie jeg kunne komme over, fant jeg ikke mer en det som står i Strømsøes bok. Jeg skrev derfor til professor Francis Sejersted, som i en årrekke var kjent som leder av Nobelkomiteen i Norge. Og forfatter av flere historiske bøker. Det ble «blink».

Major Sejersted eller «Johannes Mathias Sejersted» er Francis Sejersted sin tippoldefar.

Johannes Mathias Sejersted ble født på storgården Mæhle i Stjørdal, 13. mars 1797. Hans far var oberst Fredrik Christian Sejersted i Trondheimske Dragonregiment. Ved kong Karl Johans kroning i 1818 ble oberst Sejersted ridder av sverdordenen. Han red også sammen med kongen gjennom Verdal og til Levanger i 1835 og mottok da en æressabel av «Karl IV Johan»

Det kan for øvrig fortelles om Sejersteds far at han var den første som dyrket poteter i Stjørdal. Han eide også Nossum gård i Skogn og bygde skogsvei opp gjennom Skogns Markabygd til Skjelstadmark i Stjørdal. Han sparte da 1 mils kjøring mellom

sine to gårder, Nossum og Mæhle.

Det kan også fortelles at oberst Sejersted hadde en eldre bror Johannes Klingenberg Sejersted som var Eidsvollsmann. Under krigen i 1814 ble hans forsvarsplan lagt til grunn. Johannes Sejersted var da stabssjef hos «Christian Fredrik». Senere generalløytnant og øverstkommanderende i Trondheimske armédivisjon.

Men tilbake til vår Sejersted «Johannes Mathias» hvis mor var Dorteia Catharina Klingenberg, også hun av offiserslekt.

Page ved Fredrik den VI Hoff

Etter datidens skikk ble lille Johannes Mathias etter sin fødsel anmeldt som kadett ved Krigsakademiet i København. Dit kom han også, hvor han i Akademiets øverste klasse en tid tjenestegjorde som Page ved Fredrik den VI Hof.

Da krigen mellom Norge og Sverige brøt ut i 1814, var han offiser ved det danske Livregiment. For å kunne delta i forsvaret av sitt fedreland søkte han avskjed, som ble innvilget 6. mai s.å. Det var da allerede nedlagt forbud om at norske offiserer kunne reise til Norge. Forkledd som bokhandler, drog han over Jylland og Skagen, og med en Jagteskipper over til Grimstad.

Drog så landeveien til Kristiania, hvor han av sin onkel generalløytnant Sejersted ble fremstilt for «kong Christian Fredrik». Ved krigens utbrudd var han ansatt ved Søndenfjeldske Dragonregiment

Som premierløytnant til Skogn

Etter krigen ble han, etter eget ønske, ansatt ved Skognske Eskadron hvor han 1. januar 1818 ble premierløytnant. I 1828 Second Rittmester og 13. mai 1835 Eskadronsjef. Han ble gift med Fredrikke Dorteia Heyerdahl i 1820. Hun var datter av sogneprest Heyerdahl i Stjørdal og vielsen fant sted i Værnes kirke. I året 1838 kjøpte han Rustgården i Skogn av major Jørgen von Coldevin.

Johannes Mathias Sejersted og hans hustru fikk 12 barn. De syv første var født i Stjørdal og de fem neste i Skogn. Sejersted var ordfører i Skogn i perioden 1840-1843.

I 1853 solgte Sejersted Rustgården og flyttet til Vang i Hedmark og ble sjef for Opplandske kavalerikorps med oberstløytnants grad. Døde på sin gård «Fensal» i Vang 2. august 1886.

Sejersted var også ingeniør. Krigsakademiet (Krigsskolen) var på den tiden høyeste ingeniørutdanning man kunne få her i landet ved siden av bergseminaret på Kongsberg. Spesielt lå hele kartverket den gang under det militære. Så at det var en offiser som utarbeidet reguleringsplanen for Levanger var helt naturlig.

Berget Levanger fra katastrofe

Men Sejersted gjorde mye mer for byen. På nytt siterer jeg fra Levangerboka av «R. Strømsøe». Levangerelven hadde gjennom årene voldt atskillig bekymring ved mange elveutbrudd. Elveleiet var etter hvert trengt helt frem til hovedveien (Kirkegata), der middelskolebygningen ligger, og det var overhengende fare for at den skulle bryte helt gjennom til sundet. Formannskapet sammenkalte da til et møte for å drøfte hva som kunne gjøres for å sikre byen mot overhengende fare. Dette var i 1843.

Det måtte graves et nytt elveløp fra Vaskarhølen til Brusve bru og arbeidet ble gitt til daværende rittmester Sejersted. Under dette arbeidet hadde han Alexander Eddie som arbeidsformann. Eddie er omtalt i Historielagets årbok 1992 side 83.

Det er ikke tvil om at dette arbeidet med Sejersteds tekniske kunnskaper reddet byen fra en katastrofe.

Skaffet byen vann

Johannes Mathias Sejersted var en meget aktiv mann i den tiden han bodde i Skogn. Han må også få æren av at han skaffet byen en ordnet vannforsyning.

På den tiden var det brønner i enkelte gårdsrom, men ellers ble drikkevannet hentet fra elven.

Det ble arbeidet med å skaffe byen drikkevann og man fant frem til en kilde mellom Geite og Ulve. Dette var et rikt oppkomme med deilig friskt kildevann. I 1843 begynte man arbeidet med å føre vannet ned til byen. Hvem var det som ledet dette arbeid? – Jo, rittmester Sejersted. Det ble lagt ledninger av uthulede furustokker og vannet ført frem til vannkummer (Stendere) flere steder i byen.

I mine guttedager fantes fremdeles to igjen av disse vannkummer, begge i Sjøgaten. En sto ved utløpet av Holbergs gate. Den andre ved utløpet av Sverres gate.

På brannstasjonen og på Brusve er det tatt vare på to slike furustokker.

Byggeleder ved oppførelsen av Amts-sykehuset

Men det var ikke slutt med dette. Samtidig med sitt arbeid ved Skognske Eskadron, var han byggeleder, bestyrer og regnskapsfører under byggingen av Nordre Trondhjems Amts Sygehus på Eidesøra i Skogn, under byggeperioden fra 1840-1843. – Ja, hva har ikke den gode major gjort for vår by, samtidig med sin militære løpebane.

Johannes Mathias Sejersted måtte være en ildsjel og en særdeles aktiv person, og vi er han takk skyldig.

Etter at det ble kjent at vi har fått Sejersteds Park i Levanger har tre personer av slekten vært og sett på parken: professor Francis Sejersted, Oslo. Arne Sejersted, Oslo. Ola Kajanus, Trondheim. Fra før av bor Elisabeth Moe Omland og Torill Moe i Levanger. Alle de fem er tippoldebarn av Johannes Mathias Sejersted.

Asbjørn D.K. Eklo
adkeklo@online.no

BILLEDTEKST:

Johannes Mathias Sejersted. Maleriet henger på veggen til hans tippoldebarn, Ola Kajanus i Trondheim.